

Nieuwsbrief voor gemeenten

Mei 2015

Halfjaarlijkse uitgave

Inhoud

[Gemeente in beeld](#)

[Wijken en buurten](#)

[Onlangs gepubliceerd](#)

[Onderzoek op maat](#)

[Overig nieuws](#)

[StatLine App](#)

In deze nieuwsbrief

Dit is de vierde uitgave van de nieuwsbrief voor gemeenten van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Hierin vindt u een overzicht van de nieuwste cijfers en publicaties op lokaal niveau en overige ontwikkelingen op het gebied van regionale en ruimtelijke statistieken. De nieuwsbrief verschijnt elk halfjaar.

CBS gaat meer voor u betekenen

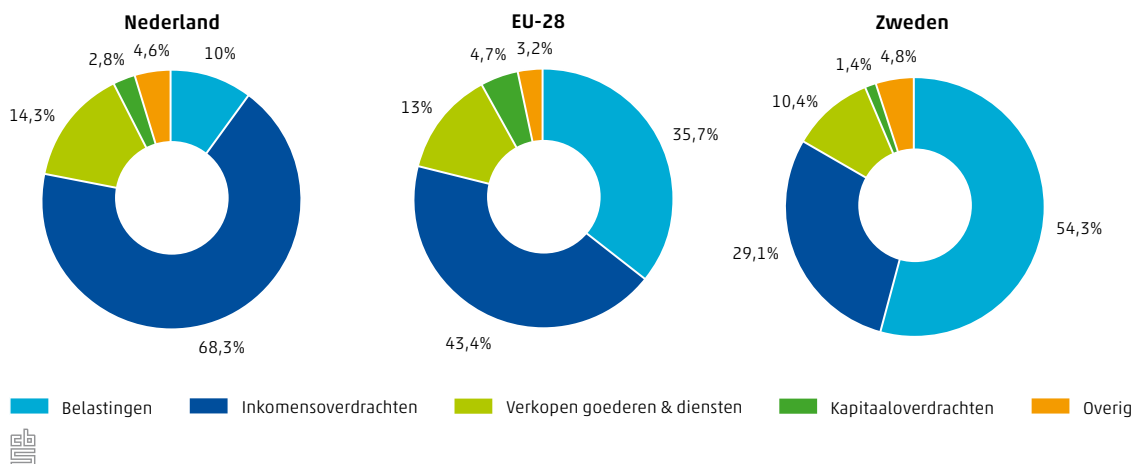
Gemeenten hebben er vanaf 1 januari verschillende nieuwe taken en verantwoordelijkheden bij gekregen. Naast de decentralisaties in het sociaal domein is per 1 januari ook de statistiek gedecentraliseerd. Verderop in deze nieuwsbrief meer daarover.

Een direct gevolg van de decentralisaties is dat het CBS (nog) meer voor u gaat betekenen, bijvoorbeeld bij de monitoring van het sociaal domein.

Deze nieuwsbrief bevat verder nog informatie over wijken en buurten, de vernieuwde website CBSinuwBuurt, onderzoek op maat en de nieuwe StatLine App.

Wij wensen u veel leesplezier.

1. Inkomsten lokale overheden, 2013*

Gemeente in beeld

De Nederlandse lokale overheid int minder belastingen dan de lokale overheid in veel andere Europese landen. De lokale belastingen, zoals de onroerendezaakbelasting (ozb), de rioolrechten, de opcenten motorrijtuigenbelasting en de belastingen van de waterschappen, vormen in Nederland 10 procent van de inkomsten van de lagere overheden. Dit ligt ruim onder het EU-gemiddelde van 36 procent. In Zweden is het zelfs 54 procent. Daartegenover staat dat de lokale overheid in Nederland relatief veel geld direct uit Den Haag krijgt (inkomensoverdrachten in grafiek).

[Lees verder.](#)

Wijken en buurten

Nieuwe richtlijnen Wijk- en Buurtindeling

Alle gemeenten in Nederland zijn ingedeeld in wijken en buurten. Vaak is dit door de gemeente vastgelegd in een verordening. De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun Wijk- en Buurtindeling (WBI). Het CBS is verantwoordelijk voor het coördineren en bijeenbrengen van de verschillende indelingen in de landelijk dekkende WBI.

De Wijk- en Buurtindeling is een voor gemeenten belangrijke indeling, die bepalend is voor bijvoorbeeld de Stapelings-monitor en de Gemeentelijke monitor sociaal domein. Op verzoek van diverse gemeenten en van gebruikers van de wijk- en buurtstatistiek die het CBS publiceert, zijn er nieuwe richtlijnen opgesteld. De richtlijnen zijn gepubliceerd op de [CBS website](#).

Kerncijfers wijken en buurten

Eind vorig jaar is de tabel 'Kerncijfers Wijken en Buurten 2014' gepubliceerd op StatLine en in maart zijn er nieuwe cijfers toegevoegd aan de tabellen van 2013 en 2014. Een geheel nieuw gegeven in deze tabellen is 'Indelings-

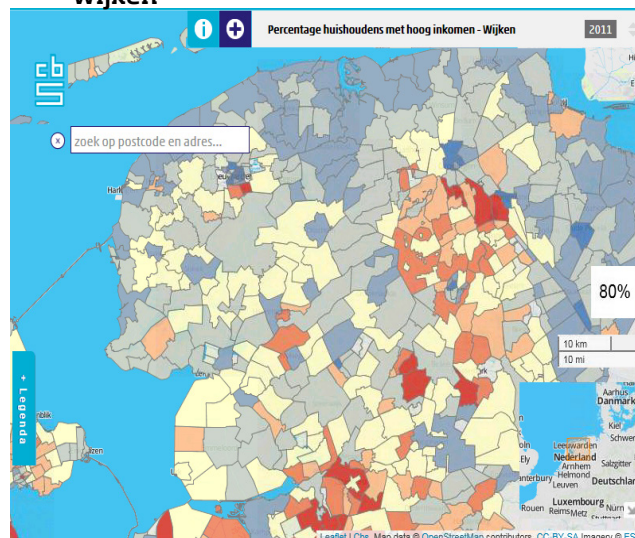
wijziging wijken en buurten'. Deze indicator geeft per wijk en buurt aan of de indeling hetzelfde is gebleven als in het voorgaande jaar, of dat er wijzigingen zijn die wellicht invloed hebben op de volgtijdelijke vergelijkbaarheid van de cijfers. De publicatie Kerncijfers Wijken en Buurten is beschikbaar op [StatLine](#) en als Excelbestand op onze website www.cbs.nl/buurtcijfers.

CBSinuwBuurt.nl vernieuwd

Het CBS heeft veel gegevens op een laag regionaal niveau en voor andere kleine oppervlakken, zoals 100-metervierkanten. Gegevens over buurten en bevolkingskernen zijn al beschikbaar via StatLine. Via interactieve kaarten op internet presenteert het CBS nu alle kleinere gebieden op een visuele manier. Eind maart is de website CBSinuwBuurt.nl geheel vernieuwd.

[Neem een kijkje.](#)

2. Percentage huishoudens met hoog inkomen - wijken

Onlangs gepubliceerd

StatLine

Gemeentebegrotingen 2015

Medio maart is de nieuwe StatLinetabel 'Gemeentebegrotingen; baten en lasten per gemeente' verschenen. Deze tabel bevat vanaf 2005 cijfers over de begrote lasten en baten per functie (beleidsterrein) naar gemeenten in euro's en in euro's per inwoner. Nieuwe cijfers worden in maart van het begrotingsjaar geplaatst. De cijfers in deze tabel zijn gebaseerd op gegevens die aansluiten op de definities en indelingen die de gemeenten zelf hanteren in hun administratie.

[Neem een kijkje](#) in de tabel en maak eigen selecties.

Conjunctuurenquête eerste kwartaal 2015

In maart zijn aan de tabel 'Conjunctuurenquête Nederland; kwartaal, regio' gegevens van het eerste kwartaal van 2015 toegevoegd. Deze tabel verschaft actuele informatie over de meningen van Nederlandse ondernemers over de realisaties, verwachtingen en oordelen met betrekking tot hun bedrijf. De gegevens worden uitgesplitst naar bedrijfsactiviteit en regio. In de tabel is te zien dat de verwachtingen van regionale ondernemers over de veranderingen in het economisch klimaat in de komende drie maanden per COROP-gebied verschillen.

[Neem een kijkje](#) in de tabel en maak eigen selecties.

Arbeidsmarktdeelnamen 2014

Sinds eind februari publiceert het CBS nieuwe cijfers over arbeidsdeelname en werkloosheid per gemeente. De cijfers zijn gebaseerd op de International Labour Organization-definitie van de beroepsbevolking.

Tevens is de berekeningsmethodiek verbeterd, zodat ook cijfers voor kleine gemeenten kunnen worden samengesteld. In de nieuwe StatLine-publicatie 'Arbeidsdeelname; regionale indeling 2014' worden de indicatoren gepresenteerd die het lokale arbeidsaanbod beschrijven, zoals het aantal werkenden en het werkloosheidspercentage.

De gegevens over arbeidsdeelname en werkloosheid lopen vanaf 2003 en kunnen worden gedetailleerd naar geslacht, leeftijd, herkomst, positie in de werkring en onderwijs- en beroepsniveau.

[Neem een kijkje](#) in de tabel en maak eigen selecties.

Energieverbruik bedrijven binnen uw gemeente

De StatLinetabel met gas- en elektriciteitsleveringen aan bedrijven per gemeente is recent geactualiseerd met cijfers over 2013. Met de gegevens in deze tabel is het per gemeente mogelijk om het energieverbruik van alle bedrijfstakken te monitoren. Zo toont de tabel voor een aantal sectoren grote regionale verschillen in de ontwikkeling van het energieverbruik.

De toename van het Nederlandse internetverkeer blijkt bijvoorbeeld vooral in Amsterdam tot een sterke groei van het stroomverbruik in de ICT te leiden. Dit hangt samen met de sterke clustering van datacenters in de hoofdstad.

[Neem een kijkje](#) in de tabel en maak eigen selecties.

Artikelen

Bibliotheken steeds verder weg

In 2014 zijn er 1 030 bibliotheken, in 2012 waren het er nog ruim 1 070. Bezuinigingen op subsidies aan kunst en cultuur, zoals bibliotheken, hebben geleid tot het verlagen van het serviceniveau en het sluiten van vestigingen. Eén van de gevolgen van de bibliotheekverdunding is dat mensen steeds langer onderweg zijn naar de bibliotheek. Friezen en Zeeuwen moesten in 2014 met 2,9 kilometer het verst reizen tot de dichtstbijzijnde bibliotheek. De inwoners van ongeveer één op de acht gemeenten zagen de afstand tot de meest nabije bibliotheek tussen 2012 en 2014 oplopen met 500 meter of meer.

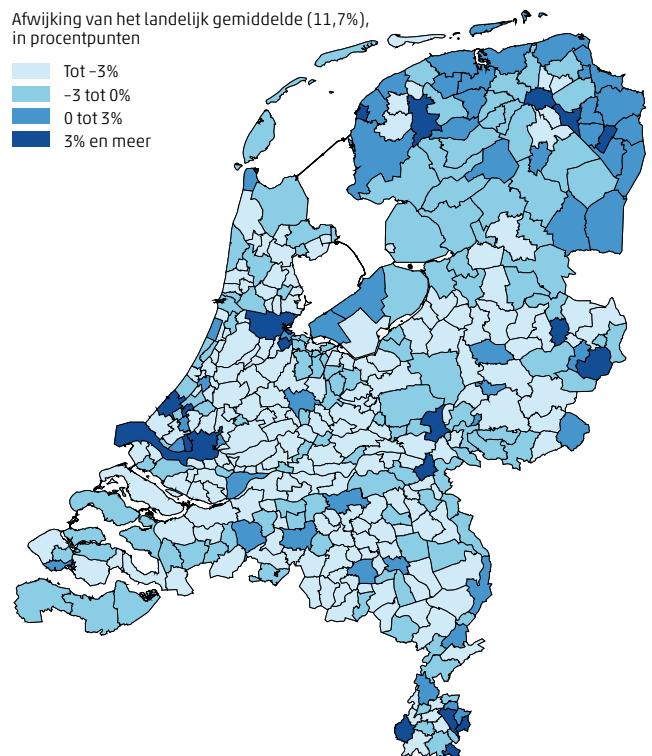
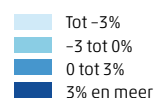
[Lees verder.](#)

Inkomen van één op de vijf Rotterdamse huishoudens onder beleidsmatig minimum

Het beleidsmatig minimum (110 procent van het bijstandsniveau) is een veelgebruikt inkomenscriterium in het gemeentelijk armoedebeleid. In 2012 moest in

3. Aandeel huishoudens met inkomen onder het beleidsmatig minimum, 2012

Afwijking van het landelijk gemiddelde (11,7%), in procentpunten

Nederland 11,5 procent van de huishoudens rondkomen van een inkomen onder deze grens.

Tussen alle Nederlandse gemeenten varieerde het aandeel van 4,2 procent tot 21 procent. Bijna een kwart van deze beleidsmatige minima leefde in de vier grote steden. Dit heeft verscheidene oorzaken. Zo zijn er in de grote steden relatief veel mensen met een uitkering of pensioen en relatief veel mensen van niet-westerse allochtone afkomst. Deze groepen mensen beschikken relatief vaak over weinig inkomen.

[Lees verder.](#)

Gemeenten geven vooral advies na discriminatiemelding

Uit analyses van het CBS op gegevens van antidiscriminatiebureaus van gemeenten blijkt dat gemeenten in 2013 meer discriminatiemeldingen van burgers ontvingen dan in 2011. Ook kwamen gemeenten iets vaker in actie naar aanleiding van een klacht. In 56 procent van de gevallen handelden gemeenten de klacht af door het geven van advies en informatie. Een veel kleiner deel van de klachten leidde tot beïnvloeding van beleid, doorverwijzing naar bijvoorbeeld de politie of opvolgend onderzoek door antidiscriminatiebureaus van gemeenten. In 35 van de 408 gemeenten kwam geen enkele melding binnen. Amsterdam was koploper met 865 discriminatiemeldingen.

[Lees verder.](#)

Clustering van bedrijven in beeld gebracht

In de afgelopen jaren is het Nederlands ruimtelijk-economisch beleid meer gericht op bepaalde sectoren in de regio. Het regionaal clusteren van bedrijven is een bron van concurrentievoordeel. Uit de analyse van twee regionale clusters blijkt dat de geografische verdeling van bedrijven binnen een regionaal cluster sterk samenhangt met de sector waarin het cluster zich bevindt. De sector brainport in Zuidoost-Noord-Brabant bestaat uit grotere bedrijven, die ook verder van elkaar liggen waardoor er een groot cluster ontstaat. Een cluster zoals creatieve diensten in Groot-Amsterdam daarentegen bestaat uit vele kleine bedrijfjes die veel sterker geconcentreerd zijn in een klein gebied.

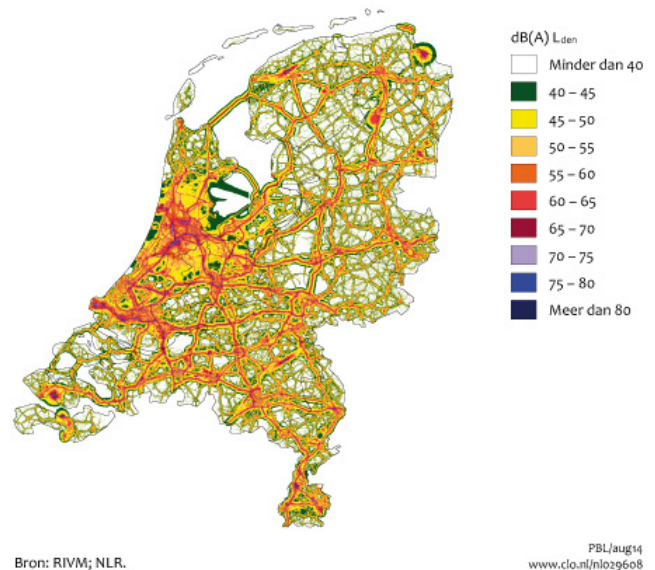
[Lees verder.](#)

Geluidshinder door weg-, rail- en vliegverkeer

Uit gezamenlijk onderzoek van het CBS, het Planbureau voor de Leefomgeving en Wageningen UR is gebleken dat de grootste geluidsbelasting in Nederland optreedt nabij wegen, spoorwegen en de aan- en uitvliegroutes bij Schiphol. Wegverkeer veroorzaakt de meeste geluidshinder. Uit nieuwe metingen blijkt dat de geluidshinder langs rijkswegen, spoorwegen en nabij Schiphol tussen 2005 en 2012 is afgenomen. De onderstaande kaart van de geluidsbelasting in 2012 toont naast de geluidsbelasting van weg-, rail- en vliegverkeer ook de geluidsbelasting van industrie en windmolens.

[Lees verder.](#)

4. Cumulatieve geluidsbelasting, 2012

Veiligheidsmonitor 2014

Veiligheidsmonitor verschenen

Het CBS publiceerde in maart de Veiligheidsmonitor 2014. Voor het tweede jaar op rij zijn hierin ook de uitkomsten van de 50 grootste gemeenten, te weten de gemeenten met meer dan 70 duizend inwoners, opgenomen. Het gaat om thema's als buurtoverlast, veiligheidsbeleving en slachtofferschap van criminaliteit.

Uit de Veiligheidsmonitor blijkt onder meer dat bijna een kwart (24 procent) van de inwoners van deze grootste gemeenten zich wel eens onveilig voelt in de buurt. Voor Nederland is dit 18 procent. Binnen de gemeenten bestaan er ook verschillen: in de vier grootste gemeenten bijvoorbeeld voelt 28 procent zich wel eens onveilig in de buurt.

Wilt u meer uitkomsten zien? [Neem dan een kijkje](#) in de publicatie in hoofdstuk 7.

Bevolkingstrends

Feiten en cijfers over de bevolking

Bevolkingstrends is een online publicatie met artikelen over de demografie van Nederland. Ook onderzoeken naar fenomenen die de demografische ontwikkelingen en ruimtelijke verschillen in bevolkingskenmerken beïnvloeden, zoals onderwijs, arbeid, inkomen en gezondheid worden in Bevolkingstrends gepubliceerd.

Via cbs.nl/bevolkingstrends zijn alle artikelen die vanaf 2003 zijn verschenen, online beschikbaar. Regelmatig verschijnen er nieuwe artikelen. Het is mogelijk om via [LinkedIn](#) op de hoogte te worden gehouden van nieuw verschenen artikelen in Bevolkingstrends.

Onderzoek op maat

Gebruik sociale regelingen

In opdracht van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) heeft het CBS onderzoek gedaan naar het gebruik van sociale regelingen. De cijfers van het CBS geven per provincie, gemeente en wijk aan hoeveel huishoudens gebruik maken van ten minste één regeling of voorziening.

In Oost-Groningen zijn relatief veel huishoudens die gebruik maken van minstens één regeling of voorziening. Ook in de Limburgse gemeenten Brunssum en Heerlen zijn relatief veel huishoudens met een sociale regeling. De drie gemeenten met de laagste aandelen zijn Delft, Terschelling en Wageningen. Wilt u meer weten over uw eigen gemeente dan kunt u dit [hier](#) opzoeken.

In Randstad veel nieuwe woningen gebouwd buiten bestaand bebouwd gebied

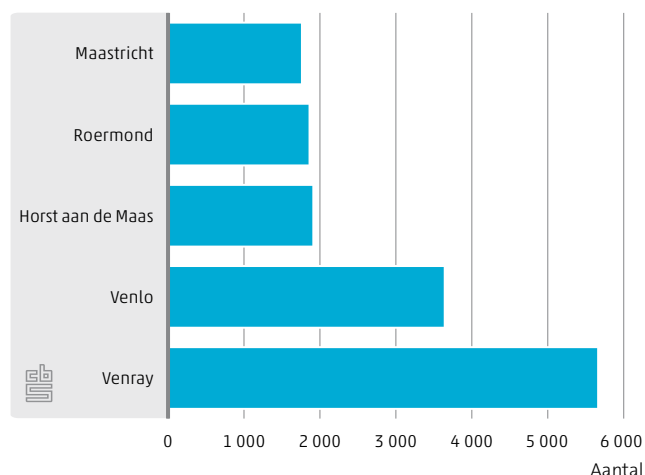
In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft het CBS onderzoek gedaan naar de ontwikkelingen van het aantal woningen tussen 2000 en 2012 binnen en buiten het bestaand bebouwd gebied. De resultaten van dit onderzoek zijn als input gebruikt voor de [Monitor Infrastructuur en Ruimte 2014](#). Ruim 46 procent van de woningtoename tussen 2000 en 2012 vindt plaats binnen bestaand bebouwd gebied. Er werd echter ook buiten het bestaand bebouwd gebied gebouwd, voornamelijk op zogeheten VINEX-uitleglocaties in de Randstad. In Utrecht, Den Haag, Almere, Haarlemmermeer en Amsterdam werden de meeste woningen buiten de bestaande bebouwing gerealiseerd.

[Lees verder.](#)

Arbeidsmigranten in de provincie Limburg

In 2012 waren er in Nederland ruim 255 duizend arbeidsmigranten uit de EU-24 (de toenmalige Europese Unie minus Duitsland en België). Van deze migranten

5. Vijf gemeenten in Limburg met meeste arbeidsmigranten uit EU-24

woonde of werkte 8 procent in Limburg. Onder de Limburgse arbeidsmigranten uit de EU-24 waren vooral veel Polen. De drie gemeenten met de meeste EU-24 arbeidsmigranten bevinden zich alle in Noord-Limburg. In Simpelveld werkten het minste aantal EU-24 migranten. De arbeidsmigranten zijn voornamelijk werkzaam in de zakelijke diensten en verhuur, en in de landbouw.

Bent u geïnteresseerd in [deze cijfers](#) voor uw provincie? Informeer voor aanvullende onderzoeksmogelijkheden bij het [Centrum voor Beleidsstatistiek](#).

Overig nieuws

Even voorstellen: decentrale statistiek

Vanaf 1 januari 2015 is Duncan Beeckman vanuit het CBS 'gedecentraliseerd' naar het kantoor van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Duncan Beeckman is bij het CBS relatiebeheerder voor gemeenten en provincies. Vanaf 1 januari is hij het directe aanspreekpunt voor VNG en voor KING.

Duncan: 'Gemeenten en CBS gaan (nog) meer voor elkaar betekenen. Vanzelfsprekend bij de uitvoering van de Gemeentelijke monitor sociaal domein, maar ook op

diverse andere gemeentelijke beleidsterreinen. Korte lijnen tussen de VNG/KING en het CBS versterken niet alleen de bestaande relaties met de gemeentelijke koepelorganisatie, maar indirect ook de relatie met individuele gemeenten.'

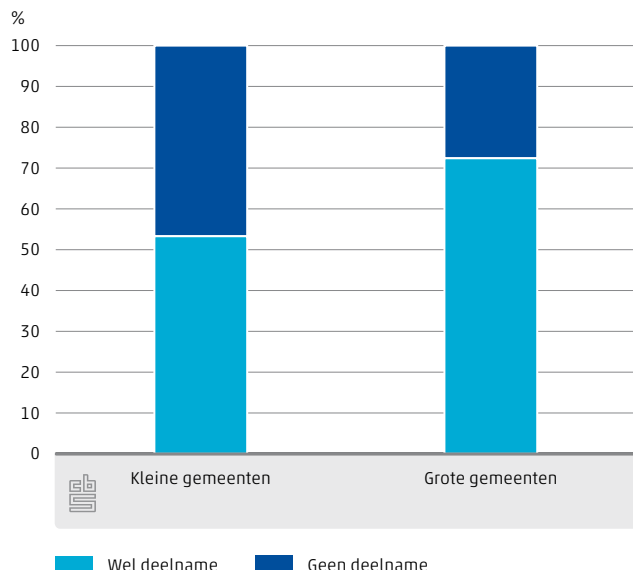
Aanmeldingen Gemeentelijke monitor sociaal domein

Via de Gemeentelijke monitor sociaal domein wordt relevante beleidsinformatie voor gemeenten beschikbaar gesteld. Gemeenten moeten daarvoor zelf een beperkte set gegevens aanleveren, voornamelijk over het Wmo-gebruik. Voor de levering van deze gegevens aan het CBS kunnen gemeenten een contactpersoon aanmelden. In het eerste kwartaal hebben 224 gemeenten dat gedaan (zie figuur 6).

De gemeentelijke monitor laat vanaf augustus tweemaal per jaar zien welk gebruik er wordt gemaakt van voorzieningen en ondersteuning in het kader van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet, en van de kosten daarvan. Alleen voor gemeenten die zich hebben aangemeld én de afgesproken gegevensset aan het CBS leveren, kan de monitor ook het gebruik van de Wmo tonen.

Is uw gemeente nog niet aangemeld, meld dan [hier](#) uw contactpersoon aan. Door deel te nemen aan de monitor krijgt uw gemeente een breed en landelijk vergelijkbaar inzicht in het gehele sociaal domein.

6. Deelname gemeenten naar gemeentegrootte per 14 april 2015

Oversampling van CBS-enquêtes in uw gemeente

Bij bestaande CBS-enquêtes is het vaak niet goed mogelijk om uitkomsten uit te splitsen naar kleinere regio's of gemeenten. Door uitbreiding van de steekproef (oversampling) en daardoor verhoging van de respons kunnen meer details worden gepresenteerd. Binnen randvoorwaarden kan het CBS uw wensen laten aansluiten bij een bestaande CBS-enquête. Zo kunnen we bijvoorbeeld landelijke onderzoeken op het gebied van mobiliteit of veiligheid uitbreiden met extra waarnemingen in uw gemeente, waardoor aan de hand van de uitkomsten uitspraken op gemeenteniveau gedaan kunnen worden. Informeer voor aanvullende onderzoeksmogelijkheden bij het [Centrum voor Beleidsstatistiek](#).

CBS op ArcGIS Online

Uw eigen ruimtelijke gegevens op de kaart samen met CBS-informatie? Het CBS publiceert ook kaarten via ArcGIS Online. Deze kaarten kunt u online delen met anderen en eventueel embedden in uw eigen website. Als uw gemeente ook ArcGIS Online gebruikt, kunt u uw eigen kaarten daar gemakkelijk verrijken met CBS-data. Met de combinatie van gegevens zijn dan direct ruimtelijke analyses te maken. Bekijk het overzicht van de [CBS-kaarten op ArcGIS Online](#).

StatLine App

In januari heeft het CBS de StatLine App gelanceerd: een webapp die alle tabellen uit de CBS-databank StatLine in grafiek- of kaartvorm laat zien. De StatLine App is de eerste toepassing van het CBS die gebruikmaakt van [Open data](#). De webapp is geoptimaliseerd voor tablets en laat in één oogopslag zien waar een tabel over gaat en wat de ontwikkeling is van een cijfer. Daarnaast is informatie op gemeente- of provincieniveau ook op een kaart te bekijken. Dit is de eerste versie van de StatLine App die het CBS breed beschikbaar stelt en deze App wordt verder ontwikkeld op basis van de feedback van gebruikers.

Meer informatie

De statistieken van het CBS zijn beschikbaar op onze website. Komt u via de website of StatLine niet bij de juiste cijfers terecht of heeft u vragen over publicaties van Eurostat, dan kunt u contact opnemen met de [Infoservice](#) van het CBS.

Met het portal cbs.nl/decentraaleoverheden wil het CBS regionale informatie beter toegankelijk maken en u helpen uw weg te vinden in de vele gegevens en mogelijkheden. Het portal biedt overzicht en slaat een brug tussen cbs.nl en de regionale informatie in StatLine.

Wilt u snel een overzicht hebben over welke thema's het CBS informatie heeft op welk regionaal niveau, kijk dan eens in het [Overzicht regionale gegevens in StatLine](#).

Colofon

De CBS nieuwsbrief voor gemeenten is een uitgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Wilt u reageren op deze nieuwsbrief of heeft u een andere vraag over regionale of ruimtelijke statistieken van het CBS?

Mail dan naar regstat@cbs.nl.

[Aan- of afmelden](#) voor deze nieuwsbrief.